

A close-up, low-angle photograph of a laptop keyboard. The keys are dark grey with gold-colored lettering. The focus is sharp on the keys in the foreground, while the background keys are blurred. The title 'Rue de la Carrière' is overlaid in a white serif font, with a thin white horizontal line underneath it. The overall lighting is soft and warm, highlighting the texture of the keys.

Rue de la Carrière

Column Norman Schreiner

Dr. Norman Schreiner

Het woord 'carrière' komt uit de Franse taal en heeft als oorspronkelijke betekenis 'steengroeve'. Laatst vernam ik van een oude vriend de ontwikkelingsgeschiedenis van dit woord. Zoals in Nederland het Ministerie van Buitenlandse Zaken haar 'klasje' koestert, zo is de Franse Republiek trots op haar diplomatenopleiding. In vroegere tijden was het Franse klasje gevestigd in de Parijse Rue de la Carrière (de Steengroevestraat). Pas na strenge keuring vond toelating plaats. En doorliep de jonge overheidsdienaar het klasje met succes, dan kon het niet anders of een veelbelovende loopbaan lag gegarandeerd aan de voeten. In de ogen van de Parijzenaar was het kostje gekocht, want deze carriéristes ontpopten zich immers geheid tot diplomatieke bollebozen.

Nederlandstaligen brengen gevoelsmatig een onderscheid aan tussen de begrippen 'loopbaan' en 'carrière'. De 'loopbaan' beschouwen wij als het vrijwel ononderbroken geheel van iemands arbeidzame leven. Echter, opvallend hierbij is dat in dit begrip geen waardeoordeel over de kwaliteit hiervan ligt besloten. Het gaat dus voorbij aan de omstandigheid of deze een succes of een fiasco was. Een 'carrière' is - evenals een loopbaan - een arbeidzaam leven dat vrijwel ononderbroken is, maar daarin ligt een positief waardeoordeel besloten over de kwaliteit. Een carrière is dus een positief beleefde loopbaan. Hieruit kan worden afgeleid dat men eigenlijk pas aan het einde van een loopbaan kan bepalen of er al of niet sprake is geweest van een echte carrière.

En wat verstaat men onder een 'positief waardeoordeel'? Dat hangt ervan af wie deze 'men' is. Wie oordeelt? Is de oordelaar een ander persoon dan het individu, dan zal het criterium voor een succesvolle loopbaan voornamelijk zijn: een geobserveerde positief stijgende lijn, met telkens zichtbare stijging in sociale status, beloning en weelde. Of iemand carrière heeft gemaakt, wordt dus bepaald door het objectieve oordeel over diens loopbaan. Is de oordelaar echter het individu zelf, dan zal het criterium voornamelijk zijn: een loopbaan waarin het individu zoveel mogelijk de benutting van eigen capaciteiten en het bereiken van eigen ambities weerspiegeld heeft gezien. Of het individu meent carrière te hebben gemaakt, wordt dus bepaald door het subjectieve oordeel over diens eigen loopbaan. In het eerste geval gaat het er om of iemand in de ogen van anderen het echt heeft gemaakt, in het tweede geval of iemand zélf met plezier terugkijkt op de gehele loopbaan. In een aantal situaties blijken deze subjectieve en objectieve beoordeling met elkaar overeen te komen. In dat geval is iedereen gelukkig, want we zijn het weer eens.

Echter, het zal duidelijk zijn dat in een aantal andere gevallen het subjectieve en objectieve oordeel niet

congrueren. Wie is er in wiens ogen zo succesvol? Wie hebben het recht zich hierover een oordeel aan te matigen? Welnu, hier ligt de bron van veelsoortige bespiegelingen en discussies - zowel binnen als buiten de poorten van een organisatie - over loopbanen van vele mensen. Er zijn daarbij mensen die de flitsende carrière van menig yuppie of muppie* als lichtend voorbeeld menen te moeten stellen aan de jonge loopbaanzoeker. Zoals die Parijzenaars indertijd, die de vermeende bofkonten betitelden als 'les carriéristes'.

Wie heeft er nu gelijk? Wie zal het zeggen? Laten wij de echte beantwoording van die vraag maar over aan de carriérist zelf. Zodra die gepensioneerd is, al of niet als ruppie**.

* In navolging van de term 'yuppie', lijkt introductie van de term 'muppie' (middle-aged urban professional) verdedigbaar.

** Zo ook de term 'ruppie' (retired urban professional).

Dr. N.A.F.M. Schreiner doceert het keuzevak Loopbaanmanagement aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, vervult spreekbeurten in het land en publiceert over diverse loopbaanonderwerpen.

Deze column werd reeds eerder gepubliceerd in het tijdschrift 'Loopbaan' (uitgave van het LDC, Expertisecentrum voor Loopbaanvraagstukken te Leeuwarden), editie juni 1999.

